

Олена Олександрівна Войтенко,
 учитель початкових класів вищої категорії,
 старший учитель Краснолиманського
 навчально-виховного комплексу
 «Загальноосвітній навчальний заклад –
 дошкільний навчальний заклад» № 1
 Краснолиманської міської ради,
 м. Красний Лиман, Донецька область, Україна

УДК 37.091

ПРОЯВ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТВОРЧОГО ВЧИТЕЛЯ

В статті говориться про те, що головна задача сучасного образования – виявлення одаренності учнів, створення умов для розвитку їх здібностей, підтримка інтелектуально і творче одарених дітей. Тільки той учитель досягне цієї мети, який сам постійно удосконалює своє професійне майстерство.

Ключевые слова: одаренный ребенок, творчество, самоусовершенствование, развитие.

The article deals with the problem of training and education of children through play. The author makes compelling examples relating to the issues of forming skills, abilities and development of positive qualities of the child through the games at the present stage of transition of primary school to new state standards.

Key words: child, game, training, formation and development.

Розвиненою особистістю може вважатися та, яка досягла найвищого рівня духовного засвоєння навколишнього світу. Щоб це сталося, вона на тому ж рівні мусить оволодіти і свій внутрішній світ, який часто для неї буває закритим. Тому необхідно формувати у вихованця здатність до чимраз більшої відкритості самому собі, а також наближення до найсуттєвішого у собі.

І. Д. Бех

Реформаторський процес, що відбувається в нашій освітній галузі, реалізація в загальноосвітніх навчальних закладах України гуманістичної педагогіки партнерства, співробітництва, співтворчості повинні передбачати перехід від навчально-дисциплінарної моделі організації педагогічного процесу до моделей особистісно-розвивальної й особистісно зорієнтованої, що розглядають кожну особистість як творчу індивідуальність.

У педагогіці та психології над ідею особистісно-розвивального навчання та виховання працювали видатні науковці, такі як В. О. Сухомлинський, К. К. Платонов, Л. І. Божович, В. Є. Чудновський, А. В. Петровський та інші. Проблеми особистісно зорієнтованого розвитку свої праці присвятили О. Я. Савченко, С. П. Логачевська, Г. С. Якиманська та інші.

Особистісно зорієнтований підхід до навчання пов'язаний з проблемами розвивального, диференційованого навчання, індивідуалізацією освіти.

Навчання у співпраці – це поєднання різних способів індивідуальної, парної, групової роботи. А це, зі свого боку, ставить задачі щодо використання новітніх технологій, таких як: інформаційні технології, різномірне навчання, метод проектів тощо. «Сучасний педагог має враховувати ту обставину, що цілеспрямована навчально-виховна робота можлива за заздалегідь продуманими навчально-виховними проектами, щоб забезпечити особистісно-розвивальний підхід до розвитку учня та надасть можливість перетворити навчально-виховну діяльність із мало впорядкованої сукупності дій на цілісний навчально-виховний процес» [5].

Це вимагає застосування наукових здобутків, інноваційних навчально-виховних технологій та освітніх систем практичної психолого-педагогічної спрямованості, що дають можливість реалізувати цілісне, фундаментальне розв'язання основних задач, що виникають у становленні учня з його складним світом думок, почуттів, вмінь, навичок, можливостей тощо.

«Інноваційні навчально-виховні технології та освітні системи повинні забезпечити повноцінний розвиток кожного вихованця відповідно до реалізації мети національного виховання й соціально-культурного розвитку особистості учня» [5].

Першопрохідцями у цьому процесі є вчителі початкових класів. Особистість вчителя (початкових класів) – важливий чинник формування особистості учня. Систематична професійна діяльність вчителя-початківця повинна відповідати наступним вимогам:

- співпадати з інтересам учасників навчально-виховного процесу;
- мати різноманітні шляхи розв'язання;
- бути достатньо звичайною та такою, що не повторюється;
- бути націленою на розвиток дитини;
- відповідати віковим особливостям вихованця тощо.

Досвід педагогічної діяльності автора статті дозволяє зробити висновки про необхідність та можливість розв'язання реальних проблем розвитку особистості кожного вихованця. Добре, коли механізмом розробки цілей, змісту, форм, методів практичної діяльності вчителя початкових класів виступають і новаторські ідеї, традиції. «Традиції – це особлива сторінка життя, це не розірвана за напрямками діяльність, а цілий комплекс заходів, що дозволяє розкрити неповторну індивідуальність кожної дитини» [3]. Наявність чи відсутність цього залежить від професійної компетентності вчителя. «Зміни в галузі освіти потребують постійного фахового вдосконалення вчителів. Важливим чинником забезпечення безперервності педагогічної освіти є формування потреби вчителя до підвищення фахового рівня та самоосвіти» [4].

Відповідно до потреб часу вчитель має урізноманітнювати форми професійного самовдосконалення. Традиційні обов'язкові курси підвищення кваліфікації при облППО є змістовними, результативними, корисними, однак знань, які вчитель отримує раз на 4–5 років, йому не достатньо. Необхідно систематично та постійно перевіряти свої знання відповідно до вимог часу та завдань, що стоять перед навчальним закладом й учителем. Разом з тим учителю потрібно бути активним у міжкурсовий період. Корисними є спілкування з колегами, обмін досвідом, отримання інформації та практичних порад в межах методичного об'єднання навчального закладу, міста чи району. Запорукою успіху безперервної освіти творчих вчителів є постійне фахове вдосконалення на обласному, регіональному, всеукраїнському, міжнародному рівнях під час участі у діяльності практичних лабораторій, семінарів, фахових конкурсах, науково-практичних конференціях, конгресах. Це допомагає професійному вдосконаленню, втіленню в життя власних творчих задумів, проєктів, розробок тощо в педагогічній діяльності. Необхідно пам'ятати, що вчитель повинен бути взірцем, прикладом для наслідування. Це підтверджено і висновками вчених, які у своїх працях розглядали проблему підвищення

професійної компетентності педагогічних кадрів в різних аспектах (Ю. К. Бабанський, С. У. Гончаренко, С. Я. Батищев). Так, В. Я. Синенко стверджує що, «більш суттєвою ознакою досліджень є трактування поняття “професійна компетентність вчителя” як інтегрування відповідного рівня професійних знань, умінь та навичок учителя, його особистісних якостей, що виявляються в результаті діяльності (рівень вихованості і освіченості учнів)» [2].

Свідченням позитивних змін у розвитку вихованців є результати моніторингу особистісного розвитку учнів, який має проводити кожен вчитель. «З якими ж роботами, творчими досягненнями можуть предстати перед суспільством наші діти? Для учнів початкових класів – це спочатку творчі роботи з малювання, виготовлення виробів власними руками, потім – досягнення у творчих проєктах класу чи навчального закладу. Наступним етапом (з 2 класу) є участь у предметних олімпіадах, Інтернет-конкурсах з різних напрямів діяльності тощо» [1]. Наприклад, за підсумками 2012–2013 та 2013–2014 навчальних років маємо наступні результати творчої діяльності учнів навчально-виховного комплексу № 1 Краснолиманської міської ради Донецької області (керівником та наставником цих робіт є автор статті).

Прийняли участь у конкурсах різних рівнів і напрямів та отримали:

1) 2012–2013 н./р. (3 клас) – **46 учасників (21 конкурс) на міському рівні:**

- 4 дипломи I-го ступеня,
- 3 дипломи II-го ступеня,
- 2 дипломи III-го ступеня,
- 1 премія Краснолиманської міської ради та 3 сертифікати учасників;

2) 2013–2014 н./р. (4 клас) – **66 учасників (28 конкурс)**

Обласний рівень:

- 2 дипломи III-го ступеня та цінний подарунок;

Регіональний рівень:

- 1 диплом I-го ступеня,
- 1 диплом II-го ступеня та два цінних подарунки;

Всеукраїнський рівень:

- 1 диплом II-го ступеня,
- 2 дипломи III-го ступеня,
- 4 сертифікати (3 сертифікати учасників) та 1 грамота переможця, 2 подяки, 19 цінних подарунків;

Міжнародний рівень:

- 1 диплом II-го ступеня,
- 2 дипломи III-го ступеня,
- 10 срібних сертифікатів,
- 2 сертифікати учасників та 8 цінних подарунків.

У цілому учні отримали **98** найменувань **заохочення**, з них **47** документів **про перемогу**. Підсумки за результатами п'яти конкурсів (15 учасників) з поважних причин не підведено.

«Особистісний приклад учителя в усьому – невід'ємна якість компетентісного професіонала» [2]. Такий приклад маленьким учням надає і автор статті. Про це свідчить особистий творчий вклад

у науково-методичну скарбничку національної педагогічної науки, що підтверджено публікаціями як теоретичного (12 статей), так і практичного (4 конспекти уроків) матеріалу у всеукраїнських виданнях, виступами (9), проведенням майстер-класів (2) на обласному, регіональному, всеукраїнському, міжнародному рівнях, а на міському рівні – проведенням семінарів-практикумів і відкритих навчальних занять для колег-початківців, а також участю у діяльності методичних об'єднань та творчих груп тощо.

Продовження самовдосконалення вчителя та поглиблення творчих взаємозв'язків з вихованцями через спільну пошукову діяльність створять умови для використання можливих ресурсів навчального закладу, сім'ї, соціуму, що надасть можливість вийти на більш вагомий реальні позитивні результати в особистісному розвитку кожного учня як особистості, яка може проявити творчий потенціал і реалізувати його повною мірою. Тому виявлення обдарованості учнів, створення умов для розвитку їх здібностей, підтримка інтелектуально та творчо обдарованих дітей – систематична професійна діяльність вчителя початкових класів, що позначається на подальшому житті його учнів, дає їм можливість відчувати радість здобутків і пізнання та відкриває чарівний і захоплюючий світ творчості.

Використані літературні джерела

1. *Войтенко О. О.* Від творчого вчителя до обдарованих учнів через інтеграцію гри / О. О. Войтенко; Редкол.: О. І. Чернишов та ін. // Психолого-педагогічний супровід розвитку самоактуалізації інтелектуально обдарованої молоді: досвід, проблеми, перспективи: Збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції, м. Донецьк, 2014 р. – Донецьк: Витоки, 2014. – 260 с.

2. *Віаніс-Трофименко К. Б., Лісовенко Г. В.* Підвищення професійної компетентності педагога / К. Б. Віаніс-Трофименко. – Харків: Вид. група «Основа», 2007. – 176 с.

3. Концепція та програма розвитку школи / Укл. В. В. Григораш. – Харків: Вид. група «Основа», 2014. – 224 с. – (Серія: «Абетка керівника»).

4. *Перехейда О. М.* Програма розвитку гімназії / О. М. Перехейда. – Харків: Вид. група «Основа», 2012. – 304 с. – (Серія: «Адміністратору школи»).

5. *Киричук О. В.* Проектування навчально-виховного процесу в комп'ютерному комплексі «Універсал-3»: Навч.-метод. просібно. / О. В. Киричук. – 5-е вид., допов. – К.: Інфосистем, 2011. – 241 с.

